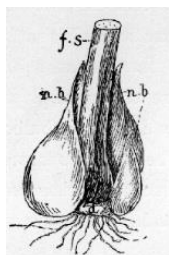

פורום אייטי"ק
אגרים ירוקים ירושלים בטיפוח הקהילה

גיאופיטים ופרחי בר של חורף 2015-16

גיאופיט הוא צמח בעל איבר אגירה (לאגירת מים, עמילן וחומרים מזינים אחרים) וניצני התחדשות תת קרקעיים. גיאופיטים הם לרוב רב שנתיים. בתום עונת צמיחה או בתנאי מצוקה (כמו חום, קור, יובש) הצמח נכנס לתרדמה, כלומר, הפסקה מתוכננת לפרק זמן ארוך, של גדילה רגילה, ומוות של החלק העל-קרקעי. איברי האגירה של הגיאופיטים הם: פקעת, בצל או קנה שורש.

שתילת גיאופיטים:

שם הצמח	מועד הטמנה	כמות אור	מרחק שתילה בס"מ	עומק שתילה בס"מ	גובה פריחה בס"מ	מועד פריחה	הערות	פקעת/בצל	פריחה
כלנית	אוקטובר - דצמבר	שמש	5	3	30	פברואר- אפריל	להשרות במים 12 שעות או לשתול ולחכות לגשם. יש לשתול כאשר השפיץ כלפי מטה		
נורית	אוקטובר - דצמבר	שמש מלאה	5-10	3	40	פברואר- אפריל	להשרות במים 12 שעות או לשתול ולחכות לגשם. יש לשתול כאשר השפיצים כלפי מטה		
נרקיס	אוקטובר - דצמבר	חצי צל עד שמש מלאה	5-10	7	30	ינואר- פברואר	אוהב קרקע עשירה בקומפוסט		

		בעל ריח טוב	פברואר- אפריל	30	5	5	חצי צל עד שמש מלאה	אוקטובר - דצמבר	פרזיה
		צמח גבוה ולכן ממולץ לשתול אחד ליד השני בכדי שישענו זה על זה ולא ישברו הענפים	פברואר- אפריל	50	5	30	חצי צל עד שמש מלאה	ספטמבר- דצמבר	אירוס הולנדי
		חשוב להשקות לאחר השתילה ולתת לצמח תמיכה בחורף	פברואר- אפריל	60	5	10	שמש מלאה	אוקטובר -דצמבר	סייפן

כיוון השתילה

כלנית

בצלים

נורית

טיפול בגיאופיטים:

השקיה: בחורף אופייני, לא צריך תוספת השקיה, אבל בחורף שיש בו מרווחי יובש בין הגשמים, חשוב לתת השקיית עזר כדי למנוע התייבשות. אם שבוע-10 ימים לא ירד גשם, ניתן השקיה לגיאופיטים וכך נקבל פריחה מוצלחת.

הקרקע הנדרשת לגיאופיטים: לאיכות הקרקע יש השפעה מכרעת בקיום של גיאופיטים. לכולם נדרשת קרקע המכילה חמצן. לרובם המכריע מתאימה קרקע מנוקזת היטב. על-כן, מדרון, מסלעה, ערוגה מוגבהת, אדנית עם הרבה פתחי ניקוז – מאפשרים לשמור על מצע הגידול ללא הצטברות מים. הוספת טוף גרוס/גזם עץ – מועילה בהארכת חיי הגיאופיט.

כיוון שתילה: בזמן שתילת הגאופיט יש להקפיד על כיוון הפקעת, לכל פקעת יש את האזור ממנו מיועדים לצמוח השורשים ואזור ממנו מיועדים לצמוח עלים ופרחים. אצל הבצליים, חוד הבצל הינו ראש הצמח (עלים פרחים), אצל קני השורש אין זה משנה כל עוד משכיבים את הגאופיט בתוך הגומה שנחפרה, אצל הפקעות זה יותר מורכב, אך לרוב הצד עם הבלטות הוא הצד העליון ממנו יצאו העלים והפרחים.

אורך חיים של גיאופיטים: הם בד"כ צמחים רב שנתיים, אבל בתנאים של גינה קהילתית הם לרוב פורחים שנה אחת, ואחרי זה רק מוצאים עלים ולא פורחים, נרקבים או מתייבשים ומתים. כדי לאריך את חייהם כדאי לטפל בהם אחרי הפריחה.

טיפול בגיאופיטים אחרי פריחה: כשהפריחה מתייבשת, העלים עדיין ירוקים ופעילים. כשעלים מצהיבים, יש להפסיק השקיה בהדרגה ולתלוש את העלים. מומלץ להוציא את הגיאופיטים מהאדמה ולנקות משאריות עלים ואדמה. לשים את הגיאופיטים בשקית נייר, לרשום שם הצמח ואת התאריך, ולאחסן אותם במקום מאוורר ויבש (אותם תנאים של זרעים) עד לשתילה בסתיו הבא. באזורים שאין השקיה בקיץ אפשר להשאיר גיאופיטים באדמה.

זריעה: בכדי להגדיל את מאגר הזרעים של הגינה מומלץ לאסוף את הזרעים בסוף העונה לאחסן אותם במקום מאוורר ויבש ולזרוע שוב בעונה הבאה.

שם הצמח	מועד הטמנה	כמות אור	מרחק שתילה בס"מ	עומק שתילה	גובה פריחה	מועד פריחה	הערות
תורמוס	ספטמבר-דצמבר	שמש מלאה	5	3	30	פברואר-מרץ	לא למאכל
אפונה ריחנית	אוקטובר-דצמבר	שמש מלאה	5	3	180	מרץ-מאי	מצריך הדלייה, ניתן לשתול ליד גדר
כובע הנזיר	אוקטובר-דצמבר	חצי צל עד שמש מלאה	20	2	30	מרץ-יוני	צמח חזק ושתלטן, ניתן לאוכלו בסלט. בחצי צל יכול לפרוח גם כל הקיץ.

בהצלחה!

גדי, ערן, אריאלה ואמנדה
צוות השטח של פורום אייט"ק